

OPINIA ORNITOLOGICZNA

dla budynku Domu Ludowego w Radziechowach

ul. św. Marcina 23, 34-381 Radziechowy

Metryka dokumentu					
Tytuł dokumentu	<p align="center">OPINIA ORNITOLOGICZNA DLA BUDYNKU DOMU LUDOWEGO W RADZIECHOWACH UL. ŚW. MARCINA 23, 34-381 RADZIECHOWY</p>				
Zamawiający	<p>GMINA RADZIECHOWY - WIEPRZ Wieprz 700, 34-381 Radziechowy www.radziechowy-wieprz.pl</p>				
Wykonawca	<div> <div> <p>TECHMASTER Sp. z o.o. ul. Kabaty 2, 34-300 Żywiec NIP: 553-251-99-69 https://techmaster.com.pl biuro@techmaster.com.pl tel. +48/33-861-16-81</p> </div> <div> <p>TECHMASTER FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA CIEBIE</p> </div> </div>				
Autor dokumentu:	Wojciech Gałosz				
Podstawa prawna sporządzenia dokumentu:	Umowa Nr 82/2024 z dnia 15.04.2024r.v				
Nr wersji	1.0	Status:	Zaakceptowana	Data:	Maj 2024 r.

Wstęp

Budynki stanowią istotne miejsce rozrodu i spoczynku dla wielu gatunków ptaków i ssaków, w tym również gatunków podlegających ochronie prawnej. Z aktów prawnych takich jak Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody oraz Rozporządzenie Ministra środowiska z dnia 16 grudnia 2016 roku w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt wyraźnie wynika, że w przypadku, gdy budynek stanowi właśnie takie miejsce, należy przedsięwziąć odpowiednie środki, aby nie spowodować szkody w środowisku lub uzyskać stosowne zgody, w tym zgody na odstąpienia.

Dlatego dobrą praktyką jest jeszcze przed rozpoczęciem prac budowlanych, w trakcie ich planowania przeprowadzić inspekcję obiektu pod kątem występowania gatunków chronionych, w tym szczególnie ptaków i nietoperzy. W przypadku stwierdzenia rozrodu, wychowu młodych, odpoczynku lub żerowania należy tak zaplanować prace, aby zminimalizować ich wpływ na wymienione wcześniej aspekty. Jeżeli nie da się tego uniknąć, należy wystąpić o zgody na odstąpienia od zakazów i zaplanować proporcjonalne działania kompensujące.

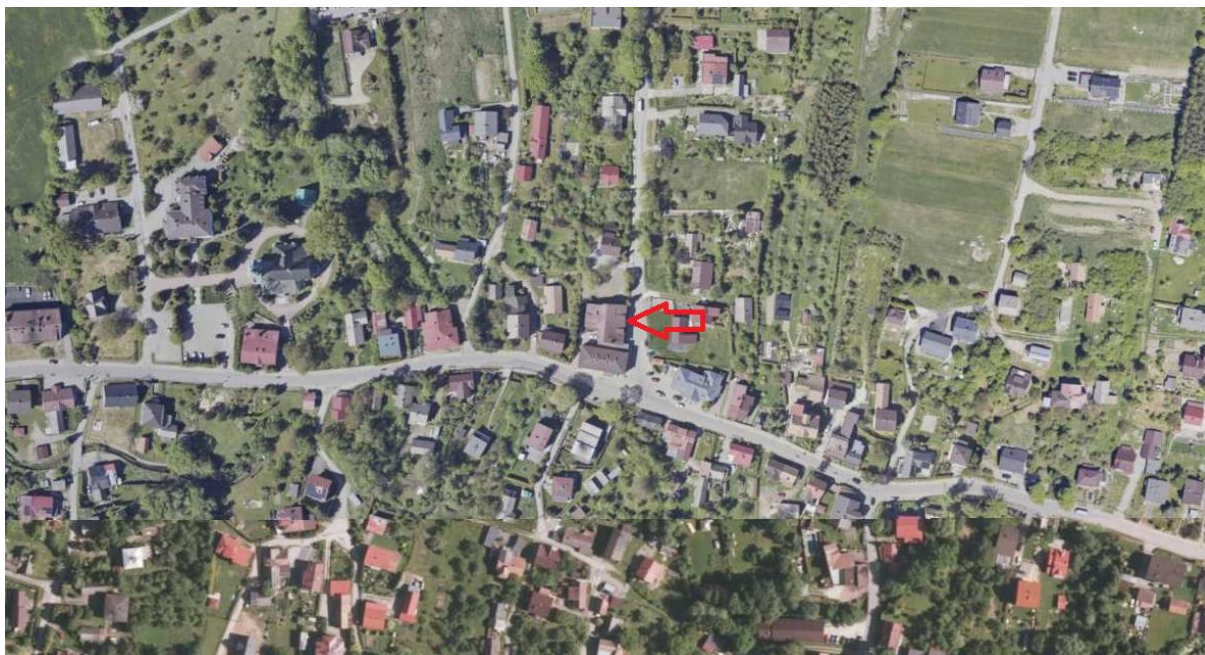
Takim celom służy inwentaryzacja ornitologiczna i chiropterologiczna. Powinna ona być prowadzona w reprezentatywnym okresie, aby wychwycić rzeczywistą, aktualną bytność zwierząt należących do gatunków chronionych. W przypadku braku takiej możliwości, można inwentaryzację przeprowadzić na podstawie dowodów pośrednich, zalecana wtedy jest znacząco większa staranność prowadzonych obserwacji i wymagane jest duże doświadczenie obserwatora. W takim przypadku – zgodnie z zasadą ostrożnościową – wszystkie wątpliwości np. co do liczby osobników, gniazd, sposobu zasiedlenia interpretuje się na korzyść wymogów ochrony przyrody.

O ile sama inwentaryzacja daje informacje o zasiedleniu budynku, o tyle dla Inwestora istotna jest Opinia ornitologiczna, gdzie w jasny sposób opisuje się budynek, obecne gatunki oraz sposoby postępowania z nimi i ich siedliskami. Jest to dokument mający istotne znaczenie, jako pomoc w trakcie projektowania działań budowlanych czy remontowych.

Opis obiektu

Jest to budynek położony w obrębie zwartej zabudowy jednorodzinnej i niskich budynków usługowych. Stanowi część kompleksu zabudowań wraz z budynkiem Ochotniczej Straży Pożarnej, jednak ten dokument dotyczy samego budynku Domu Ludowego.

Od zachodu i północy otacza go zabudowa jednorodzinna, od wschodu – droga lokalna o umiarkowanym natężeniu ruchu, a od południa przylega do niego ściana strażnicy OSP.

Ryc. 1. Otoczenie opisywanego obiektu. Przedmiotowy budynek zaznaczony strzałką.

Podkład: <https://geoportal.gov.pl/>

Obiekt zbudowany na lekko pochylonym terenie jako dwukondygnacyjny budynek z częściowo zagospodarowaną przestrzenią strychu. Niewielka część jest wydzielona, ale dostęp do niej jest zamknięty zarówno dla ludzi, jak i dla zwierząt, a okazjonalnie jest realizowany przez właz w stropie. Brak piwnic. Elewacja pokryta tynkiem mineralnym.

Ryc. 2. Opisywana część zabudowań zaznaczona czerwonym poligonem.
Podkład: <https://geoportal.gov.pl/>

Ryc. 2. Budynek – widok od strony zachodniej.

Ryc. 4. Budynek – widok od wschodu.

Ryc. 5. Budynek – widok od północy.

Ryc. 6. Przestrzeń strychowa.

Wizja w terenie i jej wyniki

Obserwacje terenowe prowadzono 23.04.2024 oraz 14.05.2024 r. w warunkach dobrej widoczności. Obserwacje dzienne rozpoczynano w godzinach około południowych i kontynuowano późnym popołudniem. Obserwacje nocne prowadzono po zmroku i przed świtem w formie 30-minutowych nasłuchów ukierunkowanych w stronę zidentyfikowania bytności nietoperzy.

Termin obserwacji był po przylocie oknówki *Delichon urbicum* oraz jerzyka *Apus apus*.

W trakcie obserwacji dziennych skupiono się na aktywności ptaków i śladach ich bytności w obrębie samej elewacji, otworów okiennych, zarówno z wykorzystaniem lornetki, jak i endoskopu. W przypadku dachu i przestrzeni poddasza dokonano lustracji pod kątem możliwego gniazdowania ptaków lub śladów takiego faktu.

Obserwacje prowadzono z pomocą lornetki 10x42 oraz lustrzanki cyfrowej z obiektywem typu zoom 18-300 mm. Poszukiwano samych ptaków, ich gniazd i śladów bytności, takich jak resztki kału, zaciemnienia tynku w miejscu przebywania. W trakcie inspekcji elewacji do penetracji szczelin używano endoskopu DNT z sondą o średnicy 8,5 mm.

W trakcie obserwacji nocnych korzystano z detektora marki Lunabat DFR-1 (szerokopasmowy detektor ultradźwiękowy z detekcją typu frequency-division z funkcją zachowania amplitudy nie wymagającą dostrajania, zintegrowany ze specjalizowanym rejestratorem szerokopasmowym). Nasłuch detektorowy prowadzono w formie powolnego obejścia budynku. Posiłowano się obserwacją z pomocą noktowizora II generacji Bushnell Equinox Z. Do opracowania danych korzystano z oprogramowania bioakustycznego Pettersson BATSOUND - v.4.1.

Budynek jest zbudowany w formie jednej zwartej bryły. Elewacje są w znacznej mierze uproszczone, bez gzymsów. W partii szczytowej elewacji znajdują się liczne dostępne dla ptaków otwory.

Przestrzeń strychowa zamknięta, brak śladów obecności ptaków czy innych zwierząt, w tym kuny domowej i nietoperzy.

Parapety zewnętrzne są dobrze przymocowane, bez szczelin pod spodem. Brak możliwości przebywania tam ptaków, czy nietoperzy.

Po stronie zachodniej odnotowano w 8 miejscach gniazdowanie pewne wróbla domowego *Passer domesticus*. W trakcie wizyty obserwowano ptaki wlatujące w otwory i przebywające w otoczeniu wlotów. Liczba potencjalnych miejsc jest większa i razem z zasiedlonymi osiąga 14 stanowisk. Długotrwałe gniazdowanie zostało potwierdzone przez gospodarzy budynku.

W trakcie obserwacji nocnych odnotowano słabą aktywność głosową co 1-2 osobników nietoperzy należących do gatunku karlik malutki *Pipistrellus pipistrellus*, jednak nie była ona skupiona wokół budynku, a raczej w otaczającej zieleni. Nie odnotowano również porannego rojenia przy budynku, dlatego nie można budynku traktować jako siedlisko tego gatunku.

Ryc. 7. Wróbel domowy przesiadujący w obrębie elewacji budynku.

Ryc. 8. Miejsce po stronie zachodniej w podbitce dachu, gdzie wyraźnie wystaje materiał gniazdowy.

Ryc. 9. Zachodnia dolna krawędź dachu. Strzałkami zaznaczono miejsca, gdzie gniazduje wróbel domowy.

Ryc. 10. Miejsce na elewacji zachodniej, gdzie gniazduje wróbel domowy. Widoczne pobielenie kątem.

Podsumowanie, wnioski i zalecenia

Budynek aktualnie jest zasiedlony przez 1 gatunek chronionych ptaków:

– wróbla domowego *Passer domesticus* – 8 par pewnych, dodatkowo 6 miejsc gniazdowania nie zasiedlonych w trakcie prowadzenia obserwacji.

Budynek aktualnie jest miejscem gniazdowania oraz miejscem rozrodu, spoczynku i wychowu młodych 1 gatunku chronionego w rozumieniu Ustawy o ochronie przyrody i Rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt.

Przed rozpoczęciem prac należy uzyskać zezwolenie na odstępstwa od zakazów zawartych w wymienionych aktach prawnych.

Aby wykonać kompensacje przyrodnicze, w trakcie prac należy na budynku zamontować:

Dla wróbla domowego – 7 podwójnych budek o średnicy otworów wlotowych około 3,5 cm i wymiarach zewnętrznych (wys. x szer. x dług.) 18,00 x 37,00 x 22,00 cm z tolerancją do 2 cm na każdym wymiarze. W przypadku wybrania budek o innych wymiarach, powinny one być zaakceptowane przez nadzór ornitologiczny wraz z pisemnym uzasadnieniem, że właśnie takie budki będą dobre dla tego gatunku.

Ryc. 11. Przykład budki dla wróbla. Źródło: www.mkwpracownia.pl/

Budki należy rozwiesić:

– na elewacji zachodniej, w odległości do 0,5 metra poniżej górnej krawędzi elewacji w miarę możliwości w równych odstępach od siebie. Budki należy wmontować w termoizolację. Od zewnątrz można je pokryć tynkiem i/lub farbą elewacyjną.

Prace należy prowadzić pod nadzorem ornitologa. Nadzór powinien być sprawowany w celu:

- dokonania kontroli przed rozpoczęciem prac, czy w obrębie budynku nie odbywają się lęgi chronionych ptaków,
- w przypadku stwierdzenia takiego faktu nadzór powinien dopilnować, aby prace prowadzone były w innych częściach budynku, a dopiero po wyprowadzeniu lęgów/zakończeniu rozrodu i wychowu młodych realizować je w otoczeniu gniazda, w przypadku konieczności prowadzenia prac na elewacji zachodniej w trakcie prowadzenia lęgów, wtedy prace powinny odbywać się w odległości do 4 metrów od zasiedlonych gniazd,
- wskazania miejsca i sposobu zawieszenia budek,
- kontroli jakości budek i sposobu ich zawieszenia.